

Sygn. akt V ACa 106/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2018r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Barbara Rączka - Sekścińska

Sędziowie: SA Anna Strugała

SO (del.) Leszek Jantowski (spr.)

Protokolant: st.sekr.sąd. Magdalena Tobiasz - Ignatowicz

po rozpoznaniu w dniu 19 kwietnia 2018r. w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa R. A.

przeciwko R. M.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 29 listopada 2016r., sygn. akt I C 477/16

oddala apelację.

Na oryginale właściwe podpisy.

Sygn. akt V ACa 106/17

UZASADNIENIE

Powód R. A. wniósł o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym z weksla w dniu 27 września 2012r. przez Sąd Okręgowy w K. w sprawie (...), zaopatrzonego w klauzulę wykonalności tego Sądu w stosunku do powoda w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwany R. M. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o obciążenie powoda kosztami postępowania w sprawie.

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2016r. Sąd Okręgowy w B. oddalił powództwo, zaś kosztami sądowymi od uiszczenia których powód był zwolniony obciążył Skarb Państwa.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach faktycznych:

Pozwany R. M. prowadzi działalność gospodarczą, w ramach której zajmuje się również obrotem wierzytelnościami. W ramach prowadzonej działalności nabył on wierzytelność opartą na wekslu na kwotę 181.334 zł.

Dalej Sąd Okręgowy ustalił, że powód R. A. i Ł. K. sprawowali funkcję członków zarządu (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.. Spółka pozostawała w stałych kontaktach handlowych z (...)spółką cywilną w S., prowadzonym przez G. B. i A. B., którzy pełnili funkcję wspólników tej spółki cywilnej. W ramach prowadzonej działalności spółka (...) nabyła na podstawie faktur VAT towary od spółki (...) za kwotę 199.174,73 zł. Tytułem zabezpieczenia zapłaty należności wynikających z przedmiotowych faktur, spółka (...) wystawiła weksel własny in blanco. Weksel ten poręczony został przez powoda i Ł. K.. Spółka (...) częściowo uregulowała swoje zobowiązanie w stosunku do spółki (...). Zapłaciła z tego tytułu spółce (...) kwotę łączną w wysokości 75.000 zł. Spółka (...) sprzedała i wydała spółce (...) towary wymienione na fakturach na łączną kwotę 88.267 zł. Należności, które wynikały ze wskazanych faktur VAT zostały skompensowane z wierzytelnością spółki (...) zabezpieczonej wekslem. (...) spółki (...) wypełnili weksel in blanco na kwotę 181.334 zł. Na podstawie indosu przedmiotową wierzytelność przeniesiono na pozwanego R. M..

Pozwany w piśmie z dnia 10 sierpnia 2012r. wezwał powoda jako poręczyciela wekslowego do zapłaty wynikającej z weksla. Płatność nie nastąpiła. Następnie pozwany skierował pozew do Sądu Okręgowego w K.. W dniu 27 września 2012r. Sąd Okręgowy w K. w sprawie (...) wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym. Z jego treści wynikało, iż powód R. A. i Ł. K. winni zapłacić na rzecz pozwanego R. M. kwotę 181.334 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami postępowania. Zarzuty od nakazu zapłaty złożone przez powoda zostały przez sąd odrzucone. Nakaz zaopatrzony został w klauzulę wykonalności. Pozwany skierował ten tytuł wykonawczy do egzekucji. Prowadzona jest ona przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. S. J. (...). Pozwany wystąpił również do Sądu Rejonowego w B. o sądowe zniesienie wspólności ustawowej małżeńskiej powoda i jego żony, ze względu na możliwość prowadzenia egzekucji z ułamkowej części nieruchomości powoda i jego żony. Wcześniej pozwany prowadził egzekucję przeciwko spółce (...), jednak egzekucja wobec niej okazała się bezskuteczna.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów złożonych przez strony w toku rozprawy oraz zeznań stron. Sąd uznał za wiarygodne dokumenty zebrane w sprawie, albowiem zostały sporządzone we właściwej formie, przewidzianej dla tego typu dokumentów. Były przejrzyste i jasne, zaś ich autentyczność nie budziła wątpliwości Sądu.

Sąd uznał za całkowicie wiarygodne zeznania pozwanego, a za częściowo wiarygodne zeznania powoda złożone na okoliczność twierdzeń wyrażonych w ich pismach procesowych. Zeznania pozwanego były logiczne, spójne, korespondowały również z pozostałym materiałem dowodowym zebrany w niniejszej sprawie. Zeznania powoda zasługiwały na wiarę tylko w części. Sąd podkreślił, że jego zeznania w zakresie, w jakim twierdził on, że roszczenia pozwanego uległy przedawnieniu stanowią wyłącznie własną subiektywną ocenę stanu prawnego sprawy dokonaną przez powoda i nie odzwierciedlają rzeczywistego stanu sprawy. Również twierdzenia powoda, że wszelkie roszczenia strony przeciwnej zostały zaspokojone nie znajdują potwierdzenia w przeprowadzonych w sprawie dowodach z dokumentów w szczególności zgromadzonych w aktach sprawy(...) S.O. w K. w której okoliczności te były badane. W tym zakresie zeznania powoda nie zasługują na wiarę.

Sąd Okręgowy oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z akt sprawy (...) Sądu Okręgowego w K. oraz dokumentów wskazanych w piśmie procesowym z dnia 12 grudnia 2016 r. W ocenie Sądu przeprowadzenie dowodu z tych dokumentów było zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy albowiem z dokumentów z akt sprawy (...) wynika, że kwoty zasądzone

w obu wskazanych postępowaniach nie są z sobą tożsame. Ponadto powyższy wniosek dowodowy był spóźniony, albowiem nie było przeszkód do zgłoszenia tych wniosków już w treści pozwu.

Przechodząc do rozważań Sąd Okręgowy uznał powództwo za nieuzasadnione. Wyjaśnił, że powód R. A. jest poręczycielem wekslowym spółki (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, za której dług poręczył jako członek

jej zarządu, a w stosunku do której postępowanie egzekucyjne stało się bezskuteczne. Prowadził je pozwany R. M., który wierzycelność wynikającą z tego weksla gwarancyjnego nabył na podstawie indosu od pierwotnego wierzyciela spółki cywilnej (...).

Dalej Sąd Okręgowy odwołał się do treści art. 17 ustawy Prawo wekslowe, wedle którego osoby, przeciw którym dochodzi się praw z weksla, nie mogą wobec posiadacza zasłaniać się zarzutami, opartymi na swych stosunkach osobistych z wystawcą lub z posiadaczami poprzednimi, chyba że posiadacz, nabywając weksel, działał świadomie na szkodę dłużnika. Jediną możliwością podnoszenia zarzutów dotyczących wierzyciela pierwotnego w stosunku do obecnego posiadacza przedmiotowego weksla, byłoby wykazanie, iż pozwany nabył wierzycelność wynikającą z weksla działając na szkodę dłużnika wekslowego, a więc w złej wierze. Zgodnie zaś z art. 7 k.c., jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary.

Sąd I instancji przytoczył także art. 30 ustawy Prawa wekslowego, zgodnie z którym zapłatę weksla można zabezpieczyć poręczeniem wekslowym (aval) co do całości sumy wekslowej lub co do jej części. Poręczenie może dać osoba trzecia lub nawet osoba, podpisana na wekslu. Zgodnie zaś z art. 32 - poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo, jak ten, za kogo poręczył. Zobowiązanie poręczyciela jest ważne, chociażby nawet zobowiązanie, za które poręcza, było nieważne z jakiegokolwiek przyczyny z wyjątkiem wady formalnej.

Sąd Okręgowy podkreślił, że swoje żądanie powód oparł na art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., wnosząc o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności - wyroku wydanego przez Sąd Okręgowy w K. w sprawie o sygn. akt (...), utrzymującego w mocy nakaz zapłaty, w którym zobowiązano powoda i Ł. K. do zapłaty kwoty 181.344 zł. Dalej wyjaśnił, że powództwa przeciwegzekucyjne są środkami merytorycznej obrony przed egzekucją, przysługującymi dłużnikowi oraz osobom trzecim. Istotą powództwa opozycyjnego z art. 840 k.p.c. jest wykazanie, że sam tytuł wykonawczy nie odpowiada istotnemu i rzeczywistemu stanowi rzeczy. Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności jednak nie prowadzi do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy zakończonej prawomocnym lub natychmiast wykonalnym orzeczeniem sądowym, ma ono na celu wyłącznie pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, nie ma natomiast na celu

podważania treści orzeczenia sądowego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. Przedmiotem sporu w sprawach z powództwa opozycyjnego jest wykonalność tytułu wykonawczego. Zasadność roszczenia stwierdzonego orzeczeniem sądowym może być rozpatrywana tylko na podstawie zdarzeń, które nastąpiły po wydaniu orzeczenia sądowego, nie może więc być oparte na zarzutach poprzedzających wydanie tytułu egzekucyjnego.

Sąd Okręgowy uznał, że na podstawie materiału dowodowego zebranego w sprawie nie można stwierdzić, aby zaistniały jakiegokolwiek nowe okoliczności po wydaniu wyroku utrzymującego nakaz zapłaty w mocy w całości, które prowadziłyby do możliwości pozbawienia tego tytułu wykonawczego wykonalności. Powód podniósł jedynie te same zarzuty, które usiłował podnieść w postępowaniu przez Sąd Okręgowy w K., a których to tamtejszy Sąd nie rozpoznał z uwagi na przeszkody formalne lub proceduralne. Fakt, iż powód nie podniósł skutecznie tych zarzutów w postępowaniu spowodował utratę możliwości podnoszenia ich w toku postępowania o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego.

Dalej Sąd wskazał, że pozwany nabywając weksel uzupełniony na kwotę 181.344 zł działał w dobrej wierze co wynika z treści art. 7 k.c. Powód nie udowodnił bowiem, iż podczas indosowania przedmiotowego weksla pozwany był w złej wierze, chroni więc go wskazane domniemanie. Jak wskazał Sąd Najwyższy, „domniemanie dobrej wiary wyrażone w art. 7 k.c. ma charakter domniemania prawnego, wzruszalnego, opartego na przesłance uzależnienia skutków prawnych od występowania dobrej lub złej wiary i płynącym z tej przesłanki wniosku o występowaniu dobrej albo złej wiary.

Podkreślił, że istnieją tytuły egzekucyjne, takie jak: akt notarialny, ugoda sądowa, ugoda zawarta przed sądem polubownym, bankowy tytuł egzekucyjny, które – ze względu na odmienny od wyroków charakter – nie korzystają ani z prawomocności, ani z powagi res iudicata. Dłużnik zatem może zaprzeczyć treści takich tytułów egzekucyjnych. Także inne tytuły, których treści nie chroni powaga rzeczy osądzonej ani zawisłość sporu, mogą być przedmiotem

badania sądu w postępowaniu z art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c. Wymierzone przeciwko tym tytułom powództwo opozycyjne z art. 840 k.p.c., oparte na podstawie określonej w § 1 pkt 1 tego przepisu, może obejmować bardzo liczne zarzuty. Należą do nich m.in. zarzut braku zdolności sądowej i braku pełnomocnictwa, zarzut nieważności aktu notarialnego (np. z powodu wad oświadczenia woli) oraz jego bezskuteczności.

Z kolei zdarzeniami, które powodują, iż zobowiązanie nie może być egzekwowane, są: przedawnienie roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym (art. 117 § 2 k.c.), odroczenie spełnienia świadczenia oraz rozłożenie świadczenia na raty przez wierzyciela. Do zdarzeń, wskutek których zobowiązanie wygasło, zalicza się: wykonanie zobowiązania (art. 450 k.c.), wydanie wyroku na korzyść jednego z dłużników solidarnych w następstwie uwzględnienia zarzutu wspólnego dla

wszystkich dłużników (art. 375 § 2 k.c.), świadczenie zamiast spełnienia (art. 453 k.c.), niemożliwość świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności (art. 475 k.c.), potrącenie (art. 498 k.c.), odnowienie (art. 506), zwolnienie dłużnika z długu przez wierzyciela (art. 508 k.c.).

Przenosząc powyższe uwagi na stan faktyczny niniejszej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że żadna z przesłanek uzasadniająca żądanie powoda nie została spełniona. Powód powoływał się w praktyce na dwa zarzuty: spełnienie świadczenia oraz przedawnienie roszczenia.

Odnosząc się do pierwszego z tych zarzutów Sąd Okręgowy wskazał, że z uwagi na to, iż powód nie podniósł w toku procesu w sprawie (...) skutecznie tego zarzutu, tym samym utracił możliwość jego podnoszenia w niniejszej sprawie. Niezależnie jednak od utraty możliwości podnoszenia tego zarzutu Sąd Okręgowy nie znalazł w materiale dowodowym zebrany w sprawie potwierdzenia spełnienia świadczenia wynikającego z weksla będącego przedmiotem niniejszego postępowania ani przed zakończeniem sprawy (...), ani po wydaniu w tej sprawie wyroku. Wyciągi bankowe znajdujące się wśród dokumentacji złożonej przez powoda dotyczą przelewów mających miejsce przed wydaniem wyroku z sprawie prowadzonej przez Sąd Okręgowy w K.. Po wydaniu wyroku nie miała miejsca żadna nowa zapłata. Sąd I instancji podkreślił, że Sąd Okręgowy w K. w toku sprawy (...) badał analogiczny zarzut podniesiony przez pozwaną w tamtej sprawie Ł. K. i nie znalazł podstaw do uznania go za uzasadniony.

Nie był również uzasadniony zarzut przedawnienia roszczenia. Zgodnie z art. 70 zdanie pierwsze w związku z art. 103 ustawy Prawo wekslowe, roszczenia wekslowe ulegają przedawnieniu z upływem lat trzech, licząc od dnia płatności weksla. Tę samą zasadę stosuje się do weksli in blanco. W niniejszej sprawie weksel wystawiony został z terminem płatności do dnia 30 listopada 2011r. Roszczenie przedawniłoby się więc w terminie 1 grudnia 2014r., jednak powództwo w tej sprawie wniesione zostało do Sądu Okręgowego w K. w dniu 24 września 2012r.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 840 § 1 k.p.c. a contrario, orzekł jak sentencji (punkt 1 wyroku).

Zgodnie z treścią art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca proces zobowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony. Powód zwolniony był od konieczności ponoszenia kosztów sądowych w sprawie. Na tej podstawie Sąd, zgodnie z treścią art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.2016.623 j.t.), kosztami tymi obciążył Skarb Państwa.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód, zaskarżając go w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w punkcie 1.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

1.naruszenie przepisów prawa procesowego mających wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, to jest, art.233§1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i przyjęcie, że pozwany nabywając weksel działał w dobrej wierze, podczas gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika wniosek odmienny, a także wadliwą ocenę zeznań powoda, które to Sąd Okręgowy tylko w części uznał za wiarygodne.

2.naruszenie przepisów prawa procesowego mających wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, to jest art.217§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez oddalenie prawidłowo zgłoszonego w piśmie procesowym z dnia 12 października 2016r. wniosku o dopuszczenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach Sądu Okręgowego w K. (...) na okoliczności mające dla sprawy istotne znaczenie, a dotyczące wypełnionego przez wspólników spółki cywilnej (...) weksla na kwotę 250.000,07 zł , która to należność obejmuje także należność wynikającą z wypełnionego przez wyżej wymienione osoby weksla, który stanowił podstawę faktyczną powództwa w sprawie(...), której dotyczy niniejsze powództwo,

3. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu z jednej strony, że wystawiony weksel, który był indosowany na pozwanego był wekslem gwarancyjnym – wekslem in blanco złożonym na zabezpieczenie stosunku umownego – umowy sprzedaży pomiędzy wystawcą weksla, poręczonego przez powoda, a osobą której ten weksel został wręczony to jest wspólnikom spółki cywilnej (...), a z drugiej nieuwzględnienie zarzutu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego podniesionego przez powoda w toku niniejszego postępowania,

4.naruszenie przepisu art. 365§1 k.p.c., mające wpływ na rozstrzygnięcie poprzez brak oceny orzeczenia wydanego przez Sąd Okręgowy w K. (...) na podstawie wypełnionego przez (...) spółki (...) weksla przeciwko firmie (...), który był poręczony przez powoda na kwotę 250.700,07 zł, które to orzeczenie miało przymiot prawomocności materialnej i wiązało strony, sąd, który je wydał i inne osoby, to jest sąd, powoda i pozwanego w niniejszej sprawie,

5.naruszenie przepisów prawa procesowego mających wpływ na rozstrzygnięcie sprawy to jest art. 840§1 pkt.1 i 2 k.p.c. poprzez oddalenie powództwa i uznanie za niezasadne podniesionych zarzutów: nieistnienia zobowiązania, zarzutu przedawnienia oraz zarzutu spełnienia świadczenia,

6. naruszenie przepisów prawa procesowego, mające wpływ na rozstrzygnięcie, to jest przepisu art. 840§1 pkt. 2 k.p.c. poprzez zastosowanie niniejszego przepisu w

brzmieniu obowiązującym od 8 września 2016 r., podczas gdy pozew w niniejszej sprawie był wniesiony przed tą datą – w dniu 15 lipca 2016 r. i wówczas brzmienie tego przepisu wyraźnie wskazywało, że dłużnik może oprzeć na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli ten zarzut nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie, co wynika także z uzasadnienia zaskarżonego wyroku – zarzut spełnienia świadczenia oraz zarzut przedawnienia roszczenia nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie, ponieważ zarzut ten nie został rozpoznany przez Sąd Okręgowy w K. z uwagi na przeszkody formalne, a zatem powód był uprawniony do oparcia powództwa na tym zarzucie,

7. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 7 k.c. w zw. z art.17 ustawy prawo wekslowe poprzez ich błędną wykładnię i uznanie, że pozwany R. M. nabywając weksel w sierpniu 2012r. przez indos od G. i A. B. działał w dobrej wierze, podczas gdy z zebranego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że pozwany nabył wierzytelności wynikająca z weksla działając na szkodę dłużnika wekslowego, ponieważ wcześniej w dniu 23 listopada 2011r. złożył wniosek w trybie art. 788 k.p.c. o nadanie klauzuli wykonalności na następcę prawnego na nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym wydanym na podstawie weksla w sprawie (...)wobec czego powodowi przysługują wobec pozwanego zgłoszone roszczenia ze stosunku podstawowego,

8. naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art.117§2 k.c. w zw. z art.118 k.c. poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że nie doszło do przedawnienia roszczenia,

9. naruszenie prawa materialnego art. 70 zdanie pierwsze w zw. z art.103 ustawy prawo wekslowe poprzez uznanie, że nie doszło do przedawnienia roszczenia wekslowego, podczas gdy bieg przedawnienia roszczenia wekslowego rozpoczął bieg od dnia 4 czerwca 2007r., wówczas gdy został wypełniony pierwszy weksel na kwotę 250.700,07 zł i złożony w sprawie (...), a zobowiązanie wekslowe uległo przedawnieniu w dniu 4 czerwca 2010r., to jest przed datą wypełnienia drugiego weksla na kwotę 181.334,-zł w sprawie(...).

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie (k.115 - 117).

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył co następuje:

Apelacja nie była uzasadniona.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je za własne, podobnie podziela dokonaną przez Sąd ocenę dowodów,

oraz ocenę prawną poczynionych w sprawie prawidłowych ustaleń faktycznych co do braku spełnienia przesłanek do pozbawienia przedmiotowego tytułu wykonawczego wykonalności.

Przechodząc do poszczególnych zarzutów apelacji w pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego, gdyż od tego zależała ocena, czy Sąd zastosował prawidłowo przepisy prawa materialnego.

Skarżący upatrywał naruszenia tych przepisów w pierwszej kolejności w naruszeniu wyrażonej w art. 233§1 k.p.c. zasady swobodnej oceny dowodów poprzez przyjęcie, że pozwany nabywając przedmiotowy weksel działał w dobrej wierze oraz w wadliwej ocenie zeznań powoda. Po drugie, w naruszeniu art.217§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. polegające na oddaleniu wniosku o dopuszczenie dowodu z dokumentów znajdujących się w aktach Sądu Okręgowego w K. (...) w celu wykazania, że należność zasądzona w tamtej sprawie obejmuje także należność wynikającą z weksla, na podstawie którego zasądzono należność w sprawie (...), a którego to tytułu wykonawczego dotyczy niniejsze powództwo.

Zarzuty te należało uznać za chybione, jako że nie uwzględniają one specyfiki powództwa opozycyjnego, o którym mowa w art. 840 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem

dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli (§ 1):

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie.

W niniejszej sprawie możliwym było jedynie rozpatrywanie zgłoszonego powództwa w oparciu o przesłanki zawarte w punkcie 2 cytowanego przepisu, jako że powód domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego stanowiącego orzeczenie sądowe – nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, któremu nadana została klauzula wykonalności. Wyżej cytowany art.840 §1 pkt 2 zd.2 k.p.c. został przytoczony w brzmieniu obowiązującym przed dniem 8 września 2016r., to jest przed wejściem w życie nowelizacji wprowadzonej ustawą z dnia 10 lipca 2015r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U z 2015r. poz.1511). Obecnie przepis ten przewiduje możliwość pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, gdy po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło

albo nie może być egzekwowane, zaś gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie

tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne. Zmiana zatem polegała na tym, że w miejsce przesłanki „a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie” wprowadzono przesłankę „a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne”.

Z uwagi na to, że niniejsze postępowanie zostało wszczęte przed wprowadzeniem cytowanej nowelizacji, zastosowanie miał art. 840§1 pkt. 2 k.p.c. w poprzednim brzmieniu (art. 21 ustawy z dnia 10 lipca 2015r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw) .

W orzecznictwie ukształtował się pogląd, który Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie w pełni podziela, że wykładnia art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. w jego poprzednim brzmieniu oraz współczesna regulacja zawarta w tym przepisie ma na celu wyeliminowanie z podstawy żądania pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego obejmującego orzeczenie sądowe takich okoliczności faktycznych, które zostały pominięte w postępowaniu rozpoznawczym jako spóźnione albo nie zostały w ogóle zgłoszone (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2016r. II CSK 489/16, LEX nr 2142553).

Innymi słowy, w świetle art. 840§1 pkt. 2 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym przed zmianą dokonaną ustawą z 10 lipca 2015 r. i mającym zastosowanie w sprawie, zarzut wykonania zobowiązania mógł dotyczyć tylko okresu po powstaniu tytułu egzekucyjnego, a gdy było nim orzeczenie sądowe - okresu po zamknięciu rozprawy. Przed zmianą tego przepisu stanowisko takie prezentowano w judykaturze Sądu Najwyższego, z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia, do którego doszło przed zamknięciem rozprawy, mogło być tylko wyjątkowo podstawą powództwa opozycyjnego. Dotyczyło to sytuacji, gdy z racji prawnych ograniczeń kognicji sądu nie mogło ono być przedmiotem rozpoznania w postępowaniu prowadzącym do wydania tytułu egzekucyjnego. Wynikało to z takiego rozumienia przepisu art. 840§1 pkt. 2 k.p.c., wedle którego przepis ten nie może służyć sanowaniu uchybień strony, która we właściwym czasie nie wystąpiła ze stosownym zarzutem lub korygowaniu błędów sądu orzekającego, który zarzut taki przeoczył. Z chwilą uprawomocnienia się wyroku dochodzi bowiem do prekluzji materiału faktycznego sprawy, w której został on wydany. Oznacza to, że jeżeli określone okoliczności i oparte na nich zarzuty lub wypływające z nich wnioski istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie podniosła lub nie przytoczyła, w związku z czym nie zostały spożytkowane przez sąd przy wydawaniu wyroku, podlegają prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności. Prekluzyjny skutek

prawomocności oraz powagi rzeczy osądzonej jest niezależny od tego, czy strona ponosi winę w zaniechaniu przytoczenia określonych okoliczności lub podniesienia właściwych zarzutów. Właśnie takie rozumienie cytowanego przepisu stało się podstawą jego nowelizacji, co było związane z koniecznością wyeliminowania ewentualnej innej jego wykładni. (por. uzasadnienie cytowanego wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 października 2016r. II CSK 489/16 i tam powołane orzecznictwo, a także uchwała Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 23 maja 2012 r. III CZP 16/12, OSNC 2012/11/129). Odmienna wykładnia, dopuszczająca możliwość ponownego badania w toku postępowania wywołanego wniesieniem powództwa opozycyjnego zarzutów związanych ze spełnieniem świadczenia dokonanym przed zamknięciem rozprawy w sprawie, w której wydano tytuł wykonawczy, nadałaby powództwu opozycyjnemu swego rodzaju charakter środka zaskarżenia, czyniąc wyłom w zasadzie prekluzji materiału faktycznego związanej z prawomocnością wyroku. (por. uzasadnienie cytowanej uchwały Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 23 maja 2012 r. III CZP 16/12). Zastosowanie prostej wykładni językowej w odniesieniu do przedmiotowego przepisu nie może być uznane za wystarczające, gdyż jej wyniki podważają podstawowe zasady procesu cywilnego; doprowadziłoby to do sytuacji, że przepis ten umożliwi korektę wyników przeprowadzonego postępowania rozpoznawczego wyrażony w prawomocnym orzeczeniu, z powołaniem się na niezgłoszony lub pominięty w tym postępowaniu (prawidłowo lub błędnie) zarzut spełnienia świadczenia. Godziłoby to w podstawowe zasady procesu cywilnego w postaci prawomocności materialnej orzeczeń co do istoty sprawy oraz ich powagi rzeczy osądzonej. Uznanie takiej wykładni za dopuszczalną doprowadziłoby do sytuacji, że w istocie – tak w jak w niniejszej sprawie – odrzucenie środka zaskarżenia z uwagi na niezuzupełnienie jego braków formalnych – pozbawione zostałoby jakiegokolwiek

znaczenia prawnego, skoro strona skarżąca mogłaby powoływać te same zarzuty we wniesionym później powództwie opozycyjnym. (tak też w cytowanej uchwale Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 23 maja 2012 r. III CZP 16/12)

Na marginesie należy podkreślić, że ewentualne przeoczenia i błędy sądu podlegają naprawie w postępowaniu odwoławczym lub kasacyjnym, a prekluzja procesowa ma charakter bezwzględny, nie może więc być „korygowana” w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego. Powództwo przewidziane w art. 840 §1 pkt 2 k.p.c. nie może bowiem prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania prawomocnie rozstrzygniętej sprawy. W świetle tego przepisu może ono zostać oparte wyłącznie na okolicznościach (zdarzeniach), które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a więc nie objętych skutkiem prekluzyjnym wynikającym z prawomocności, nie można go natomiast oprzeć skutecznie na podstawach wynikających z faktów, które miały miejsce przed nastąpieniem prekluzji związanej z prawomocnością.

Przenosząc to na grunt niniejszej sprawy nie było zatem podstaw do tego, aby w toku postępowania wywołanego wniesieniem powództwa opozycyjnego ponownie badać kwestie związane z okolicznościami nabycia przez pozwanego w drodze indosu weksla wypełnionego na kwotę 181.334,-zł (k.15 akt (...) Sądu Okręgowego w K.), czy też tego, jaka była relacja pomiędzy sumą, na którą opiewał ten weksel, a sumą, na którą opiewał weksel wypełniony na kwotę 250.700,07 zł będący podstawą wydania nakazu zapłaty w sprawie (...) Sądu Okręgowego w K.. W postępowaniu w sprawie (...) Sądu Okręgowego w K. nie było żadnych ustawowych przeszkód do podniesienia przez powoda - w tamtych postępowaniach pozwanego – zarzutu zaspokojenia wierzyciela, czy też braku skuteczności indosu. Zarzuty te zresztą były przedmiotem rozpoznania przez Sąd Okręgowy w K. na skutek wniesionych zarzutów przez współpowaną w tamtym postępowaniu Ł. K.. Okoliczność, że zarzuty pozwanego zostały w sprawie (...) Sądu Okręgowego w K. odrzucone, nie daje podstaw do tego, aby ponownie oceniać te same zarzuty w toku postępowania wywołanego wniesieniem powództwa opozycyjnego. Tym samym zarzuty naruszenia art. 233§1 k.p.c. oraz art.217§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. były chybione, podobnie jak i powiązane z nimi zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego art. 7 k.c. w zw. z art.17 ustawy prawo wekslowe mające polegać na ich błędnej wykładni i uznaniu, że pozwany R. M. nabywając weksel w sierpniu 2012r. przez indos od G. i A. B. działał w dobrej wierze.

W konsekwencji nie mogły być także uznane za trafne zarzuty skarżącego odnoszące się do sprzeczności istotnych ustaleń Sądu Okręgowego z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego mające skutkować nieuwzględnieniem zarzutu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego podniesionego przez powoda w toku niniejszego postępowania.

Przyjmuje się przy tym, że sprzeczność ustaleń sądu z treścią zebranego materiału dowodowego ma miejsce wówczas, gdy rozstrzygnięcie sądu I instancji jest sprzeczne z tymi istotnymi dla rozstrzygnięcia okolicznościami faktycznymi, które sąd ustalił w toku postępowania, gdy sąd wyprowadził logicznie błędny wniosek z ustalonych przez siebie okoliczności, przyjął fakty za ustalone bez dostatecznej podstawy lub nie ocenił wszystkich dowodów w sprawie. Zarzut ten może być skuteczny wówczas, gdy stan faktyczny nie stanowi harmonijnej całości, na przykład w stanie faktycznym zachodzą sprzeczności między poszczególnymi ustaleniami, gdy sąd w uzasadnieniu stwierdzi, że daje wiarę wszystkim dowodom, mimo iż pozostają one ze sobą w takim stosunku, że prowadzą do sprzecznych ze sobą wniosków lub gdy dowody prowadzące do odmiennych wniosków niż te przyjęte przez sąd nie będą ocenione negatywnie.

Żadna z opisanych sytuacji nie zachodziła w niniejszej sprawie.

Jak już to bowiem wyżej wskazano kognicja Sądu rozpoznającego powództwo opozycyjne nie mogła nawet obejmować badania zarzutu przedawnienia roszczenia ze stosunku podstawowego będącego podstawą wystawienia weksla gwarancyjnego, który ostatecznie stał się podstawą wydania nakazu zapłaty w sprawie (...) Sądu Okręgowego w K.. Po pierwsze, taki zarzut został podniesiony już przez pozwanego – powoda w niniejszej sprawie – we wniesionych zarzutach od nakazu zapłaty (k.24-31 akt (...) Sądu Okręgowego w K.), a nawet, gdyby nie został podniesiony, podlegałby prekluzji, czyli wykluczającemu działaniu prawomocności. Po wtóre, zarzut przedawnienia roszczenia jako podstawa powództwa opozycyjnego odnosi się sytuacji, gdy przedawnieniu uległo roszczenie już objęte tytułem wykonawczym, a więc do stanów faktycznych objętych normą art. 125§1 k.c., przewidującego 10 – letni termin przedawnienia roszczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem sądu. Przedawnienie roszczenia stwierdzonego

tytułem wykonawczym może zatem nastąpić dopiero po jego uzyskaniu, a więc po wydaniu prawomocnego orzeczenia. Nie może natomiast być mowy o podważaniu w toku sprawy wywołanej wniesieniem powództwa opozycyjnego prawomocnego orzeczenia posiadającego przymiot powagi rzeczy osądzonej (por. Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r. IV CSK 272/14, LEX nr 1656513). Z tego też względu nie mogły być uznane za trafne zarzuty naruszenia przepisów prawa materialnego, to jest art.117§2 k.c. w zw. z art.118 k.c. poprzez ich niezastosowanie i uznanie, że nie doszło do przedawnienia roszczenia, oraz art. 70 zdanie pierwsze w zw. z art.103 ustawy prawo wekslowe poprzez uznanie, że nie doszło do przedawnienia roszczenia wekslowego. Biorąc bowiem pod uwagę to, że nakaz zapłaty w sprawie (...) został wydany w dniu 27 września 2012r. nie sposób uznać, aby nastąpiło przedawnienie roszczenia nim stwierdzonego.

Nie mógł być zatem również uznany za trafny powiązany z wyżej wskazanymi zarzutami zarzut naruszenia przepisu art. 365§1 k.p.c., odnoszący się do braku uwzględnienia treści orzeczenia wydanego przez Sąd Okręgowy w K. (...) (...) na podstawie wypełnionego przez (...) spółki (...) weksła przeciwko firmie (...), który był poręczony przez powoda na kwotę 250.700,07 zł.

Właśnie zasada związania stron i sądów prawomocnym orzeczeniem sądowym (art. 365 k.p.c.) i powagą rzecz osądzonej (art.366 k.p.c.) stała na przeszkodzie ponownemu badaniu wzajemnych relacji pomiędzy wekslem wypełnionym na kwotę 250.700,07 zł będącym podstawą wydania nakazu zapłaty w sprawie (...) Sądu Okręgowego w K. a wekslem wypełnionym na kwotę 181.334,-zł (k.15 akt (...) Sądu Okręgowego w K.) będącym podstawą wydania nakazu zapłaty w postępowaniu w sprawie (...) Sądu Okręgowego w K..

Reasumując powyższe rozważania nie mogły być także uznane za trafne zarzuty naruszenia art. 840§1 pkt.1 i 2 k.p.c. a mające polegać na uznaniu za niezasadne podniesionych zarzutów :nieistnienia zobowiązania, przedawnienia oraz spełnienia świadczenia, a także art. 840§1 pkt. 2 k.p.c. poprzez zastosowanie tego przepisu w brzmieniu obowiązującym od 8 września 2016 r. Nie powinno przy tym budzić wątpliwości, że przepis art. 840§1 k.p.c., pomimo jego umiejscowienia w kodeksie postępowania cywilnego, ma charakter materialnoprawny (por. D. Zawistowaki (w:) Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego, art. 840 kpc, Gołaczyński J. (red.), Brulińska M., Gil I., Pękalski B., Stangret-Smoczyńska A., Uliasz M., Woźniak Z., Zawistowski D. LEX 2012).

W ocenie Sądu Apelacyjnego, w świetle poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy trafnie uznał, że żadna z przesłanek pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w niniejszej sprawie nie zachodziła. Powód nie wykazał bowiem (art. 6 k.c.), aby po powstaniu tytułu wykonawczego w postaci nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 27 września 2012r. w sprawie (...) Sądu Okręgowego w K. nastąpiło zdarzenie wskutek którego zobowiązanie objęte tym tytułem wygasło; w szczególności skarżący nie wykazał, aby nastąpiła spłata zobowiązania.

Z tych też względów, nie dzieląc zarzutów apelacji Sąd Apelacyjny na podstawie wyżej cytowanych przepisów, oraz art. 385 k.p.c. oddalił apelację.